

Bruselj, 18.11.2015
COM(2015) 574 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Ocena napredka držav članic pri izpolnjevanju nacionalnih ciljev glede energetske učinkovitosti do leta 2020 in izvajanju Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, kot se zahteva v členu 24(3) Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti

{SWD(2015) 245 final}

Kazalo

1. Uvod	3
2. Napredek pri doseganju cilja EU glede povečanja energetske učinkovitosti do leta 2020.....	3
3. Nacionalni cilji	4
4. Trendi porabe energije in ocena nacionalnih ukrepov v posameznih sektorjih	5
4.1. Industrija.....	6
4.2. Stanovanjski sektor.....	6
4.3. Storitveni sektor	8
4.4. Javni sektor	8
4.5. Prometni sektor	9
4.6. Sektor proizvodnje energije	10
4.7. Stanje prenosa direktive o energetske učinkovitosti	12
4.8. Financiranje	13
4.9. Prihranek končne energije v letu 2016, ki ga zahteva Direktiva 2006/32/ES o energetskih storitvah	14
5. SKLEPNE UGOTOVITVE	14
Priloga I.....	17
Priloga II.....	17

1. UVOD

Strategija za energetska unijo¹ je pozvala k temeljitemu premisleku o energetske učinkovitosti, da bi se ta sama po sebi obravnavala kot energetski vir, ki predstavlja vrednost prihranjene energije. Z usmeritvijo na energetsko učinkovitost kot način za zmanjšanje povpraševanja po energiji se prispeva k izpolnjevanju ciljev glede zanesljive oskrbe, konkurenčnosti in trajnosti ter zagotovi zmanjšanje stroškov za odjemalce in industrijo.

V strategiji za energetska unijo je bil potrjen cilj 20-odstotnega povečanja energetske učinkovitosti do leta 2020, kar pomeni, da bo poraba končne energije znašala manj kot 1 086 milijonov ton naftnega ekvivalenta (Mtoe), poraba primarne energije pa manj kot 1 483 Mtoe. To je osnova za doseganje napredka pri cilju najmanj 27-odstotnega zmanjšanja porabe do leta 2030, ki bo pregledan do leta 2020, pri čemer se bo upoštevalo 30-odstotno zmanjšanje.

Komisija je v sporočilu o energetske učinkovitosti iz leta 2014 (COM(2014) 520 final) ugotovila, da bo EU do leta 2020 dosegla približno 18–19-odstotne prihranke energije. Države članice so si od takrat močnejše prizadevale za izvajanje zakonodaje EU o energetske učinkovitosti in zastavile ambicioznejše cilje na tem področju (s katerimi bi zdaj do leta 2020 skupno dosegle 17,6-odstotni prihranek primarne energije, medtem ko bi z lanskim seštevkom ciljev dosegle le 16,4-odstotni prihranek). Na podlagi tega je Komisija še vedno optimistična glede doseganja cilja 20-odstotnega povečanja energetske učinkovitosti, pod pogojem, da se bo zakonodaja EU izvajala v celoti, da bodo države članice povečale svojo raven ambicij in se bodo pogoji za naložbe v energetsko učinkovitost po Evropi še naprej izboljševali.

V tem poročilu je ocenjen napredek pri izpolnjevanju tega cilja in izvajanju Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti. Poročilo vključuje nekaj priporočil za države članice² in temelji na njihovih letnih poročilih o nacionalnih akcijskih načrtih za energetsko učinkovitost. Poročilu je priložen delovni dokument služb Komisije³, v katerem so podrobneje opisani uporabljeni kazalniki uspešnosti.

2. NAPREDEK PRI DOSEGANJU CILJA EU GLEDE POVEČANJA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI DO LETA 2020

Na ravni EU je bil dosežen precejšen napredek pri zmanjšanju porabe energije. Poraba končne energije se je med letoma 2005 in 2013 skupno zmanjšala za 7 %. Poraba primarne energije se je v enakem obdobju zmanjšala za 8 %, iz predhodnih ocen pa je razvidno, da se je v letu 2014, v katerem naj bi bilo porabljenih 1 516 Mtoe primarne energije, ta trend zmanjševanja nadaljeval⁴.

V EU-28 se je **poraba končne energije**⁵ med letoma 2005 in 2012 zmanjšala s 1 186 Mtoe na 1 102 Mtoe, leta 2013 pa se je povečala na 1 105 Mtoe. Glavni vzrok za povečanje leta 2013

¹ COM(2015) 80 final.

² Kot je zahtevano v členu 24(3) direktive o energetske učinkovitosti 2012/27/EU.

³ SWD(2015) 245 final.

⁴ Glej Evropska agencija za okolje (leto 2015): *Trends and projections in Europe 2015* (<http://www.eea.europa.eu>).

⁵ Poraba končne energije pomeni energijo, ki se dobavi za industrijo, prevoz, gospodinjstva, storitve in kmetijstvo, pri čemer je izključena dobava sektorju za pretvorbo energije in samemu energetske gospodarstvu.

so bila povečanja v Belgiji, na Češkem, v Nemčiji, na Irskem, v Franciji, na Madžarskem in Nizozemskem ter v Avstriji, na Slovaškem in v Združenem kraljestvu⁶.

- ✓ V **industriji** se je absolutna poraba energije med letoma 2005 in 2012 zmanjšala s 327 Mtoe na 275 Mtoe (za 16 %). K temu trendu zmanjševanja so na splošno veliko prispevali gospodarska kriza, učinki prestrukturiranja evropskih gospodarstev in ukrepi za energetske učinkovitost. Vseeno se je leta 2013 poraba energije v industriji povečala na 277 Mtoe. Vzrok za to je bilo povečanje v več industrijskih podsektorjih, med katerimi je bilo največje 6-odstotno povečanje v rudarstvu.
- ✓ V **stanovanjskem sektorju** se je poraba končne energije leta 2013 v primerjavi z ravnmi iz leta 2005 zmanjšala za 3 %.
- ✓ V **storitvenem** sektorju se je poraba končne energije med letoma 2005 in 2013 povečala za 6 %, vendar pa se je v istem obdobju za 11 % povečala dodana vrednost, ustvarjena v tem sektorju, kar je pripomoglo k boljši energetski intenzivnosti.
- ✓ V **prometu** se je poraba končne energije v tem obdobju zmanjšala za 6 %. Leta 2013 je promet predstavljal največji delež porabe končne energije (32 %). Sledili so stanovanjski sektor s 27 %, industrija s 25 % in storitveni sektor s 14 %. Drugi sektorji pa so prispevali preostala 2 % odstotka.

Poraba primarne energije⁷ v EU-28 se je med letoma 2005 in 2013 zmanjšala s 1 709 Mtoe na 1 567 Mtoe. Iz predhodnih ocen je razvidno, da se je leta 2014 poraba primarne energije dodatno zmanjšala na 1 516 Mtoe⁸. Vendar pa se je v Belgiji, na Danskem, v Nemčiji, Estoniji in Franciji ter na Poljskem, Portugalskem in Slovaškem poraba primarne energije leta 2013 v primerjavi z letom 2012 povečala.

- ✓ Zmanjšanje porabe primarne energije v EU-28 med letoma 2005 in 2013 je predvsem rezultat zmanjšanja porabe končne energije, nanj pa so vplivale tudi spremembe v strukturi sektorja proizvodnje električne energije, povezane s preходом na večji delež obnovljive energije. Poraba energije v energetiki se je zmanjšala za 13 %, izgube pri distribuciji pa so se v tem obdobju zmanjšale za 8 %.
- ✓ Količina toplote, proizvedene v elektrarnah toplarnah, se je v EU-28 med letoma 2005 in 2013 zmanjšala za 9 %, in sicer s 46 Mtoe na 42 Mtoe.

3. NACIONALNI CILJI

Države članice so leta 2013 opredelile nacionalne okvirne cilje za povečanje energetske učinkovitosti⁹. Avstrija, Bolgarija, Ciper, Grčija, Hrvaška, Italija, Madžarska, Slovaška in Španija so pozneje v nacionalnih akcijskih načrtih za energetske učinkovitost za leto 2014 določile ambicioznejše cilje za porabo **končne** energije, pri čemer so se osredotočile na večje zmanjšanje povpraševanja v stanovanjskem, storitvenem, industrijskem in prometnem sektorju. Manj ambiciozne cilje glede porabe končne energije sta Komisiji sporočili samo Malta in Poljska. Cilj energetske učinkovitosti je ločevati porabo energije od gospodarske rasti zaradi povečanja energetske učinkovitosti. V tem smislu so okvirni cilji, ki so jih

⁶ Države članice morajo v skladu s Prilogo XIV k direktivi o energetske učinkovitosti v letnih poročilih pojasniti vzroke za povečanje porabe energije po posameznih sektorjih, npr. gospodarska rast, vreme. Vendar pa vse države članice niso zagotovile teh informacij.

⁷ Poraba primarne energije poleg porabe končne energije vključuje tudi izgube v proizvodnji in pri pretvorbi energije, porabo sektorja za pretvorbo energije ter izgube v omrežju.

⁸ Glej Evropska agencija za okolje (leto 2015): *Trends and projections in Europe 2015* (<http://www.eea.europa.eu>).

⁹ V skladu s členom 3 Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti.

zastavili Ciper, Finska, Grčija, Hrvaška, Italija, Portugalska in Romunija, premalo ambiciozni, saj naj bi bila poraba končne energije po napovedih višja od napovedanega razvoja BDP med letoma 2014 in 2020¹⁰.

Kar zadeva porabo **primarne** energije, so si Ciper, Francija, Grčija, Irska, Madžarska, Malta, Španija in Švedska v nacionalnih akcijskih načrtih za energetske učinkovitost iz leta 2014 zastavili ambicioznejše okvirne cilje od prvotnih ciljev. Ambiciozne cilje glede na pričakovano rast BDP v obdobju 2014–2020 so si zastavili zlasti Avstrija, Belgija, Francija, Malta, Nemčija, Nizozemska, Švedska in Združeno kraljestvo. Bolgarija, Hrvaška in Slovaška so svojo raven ambicij zmanjšale. Na Finskem, v Grčiji, na Hrvaškem in v Romuniji bi okvirni cilji za porabo primarne energije za leto 2020 omogočili, da bi se poraba primarne energije povečevala hitreje od pričakovane povprečne rasti njihovega BDP v obdobju 2014–2020¹¹.

Države članice skupno niso določile dovolj ambicioznih nacionalnih ciljev za povečanje energetske učinkovitosti, da bi dosegle 20-odstotni cilj na ravni EU. Seštevek nacionalnih okvirnih ciljev ustreza 17,6-odstotnemu prihranku primarne energije v primerjavi z napovedmi za leto 2020. Čeprav je to dobrodošlo izboljšanje v primerjavi s prvotno priglasienimi cilji, še vedno ne zadošča, da bi dosegli cilj 20-odstotnega prihranka primarne energije v EU glede na napovedi za leto 2020. Vendar pa je na podlagi podatkov o nedavnem napredku mogoče priti do bolj optimističnih zaključkov.

4. TRENDI PORABE ENERGIJE IN OCENA NACIONALNIH UKREPOV V POSAMEZNIH SEKTORJIH

Komisija je za oceno napredka držav članic pri izpolnjevanju njihovih okvirnih ciljev glede povečanja energetske učinkovitosti analizirala njihove nacionalne akcijske načrte za energetske učinkovitost, letna poročila in niz kazalnikov, ki so podrobneje opisani v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije¹². Iz analize je razvidno, da je večina držav članic porabo primarne in končne energije med letoma 2005 in 2013 zmanjšala bolj, kot je bilo v obdobju 2005–2020 potrebno za uresničitev njihovih ciljev do leta 2020. Izjeme so: Belgija, Estonija, Francija, Nemčija, Nizozemska, Poljska in Švedska (glede porabe primarne energije) ter Avstrija, Belgija, Estonija, Francija, Litva, Malta, Nemčija in Slovaška (glede porabe končne energije)¹³.

¹⁰ Podrobna analiza je na voljo v SWD(2015) 245 final.

¹¹ Podrobna analiza je na voljo v SWD(2015) 245 final.

¹² SWD(2015) 245 final.

¹³ Na voljo so le podatki za leto 2013, zato pri tej primerjavi ni mogoče upoštevati učinka, ki ga imajo nedavno izvedeni ukrepi za energetske učinkovitost na izpolnjevanje novih obveznosti iz direktive o energetske učinkovitosti, niti učinka nekaterih nedavno sprejetih ukrepov iz direktive o okoljsko primerni zasnovi, direktive o označevanju z energijskimi nalepkami in direktive o energetske učinkovitosti stavb (2010/31/EU). Poleg tega na podlagi te primerjave ni mogoče dokončno oceniti, ali so države članice na dobri poti, da dosežejo svoje okvirne cilje za povečanje energetske učinkovitosti za leto 2020. To pa zato, ker ni mogoče predvideti prihodnjih učinkov (pozitivnih ali negativnih) sprememb v gospodarstvu (npr. povečanja/zmanjšanja gospodarske dejavnosti ali prehoda iz energetske intenzivnih panog v storitveni sektor), sprememb v cenah goriva, prehoda na drugo vrsto goriva ali podnebnih nihanj do leta 2020. Glej: Evropska agencija za okolje (leto 2014): *Trends and projections in Europe 2014* (<http://www.eea.europa.eu/publications/trends-and-projections-in-europe-2014>) in delovni dokument služb Komisije (2015) 245 final.

Energetska intenzivnost primarne porabe¹⁴ v celotnem gospodarstvu se je med letoma 2005 in 2013 v povprečju zmanjšala v vseh državah članicah, razen v Estoniji.

4.1. Industrija

V industriji se je absolutna poraba končne energije med letoma 2005 in 2013 zmanjšala s 327 Mtoe na 277 Mtoe (–15 %). Zmanjšanje med letoma 2008 in 2012 je mogoče pojasniti z zmanjšanjem industrijske dejavnosti in spremembami v strukturi industrije. Najbolj pa je k temu pozitivnemu trendu prispevalo izboljšanje energetske učinkovitosti, ki je imelo skoraj trikrat večji učinek¹⁵.

Ker je v večini držav članic v prihodnjih letih pričakovati gospodarsko rast, bodo potrebna dodatna prizadevanja za zagotovitev ločevanja porabe energije od gospodarske rasti. Poleg tega bi lahko nižje cene nafte in zemeljskega plina zmanjšale spodbudo za naložbe v energetske učinkovitost v tem sektorju zaradi daljše vračilne dobe.

Energetska intenzivnost industrije se v različnih državah članicah precej razlikuje, saj je v energetsko najbolj intenzivni državi članici, Bolgariji, sedemkrat večja kot v energetsko najmanj intenzivnih državah članicah, in sicer na Danskem in Irskem. V večini držav članic, razen v Grčiji, na Irskem, v Latviji in na Madžarskem, se je energetska intenzivnost v industriji in gradbeništvu med letoma 2005 in 2013 zmanjšala.

Sistem EU za trgovanje z emisijami je pomembno gonilo naložb v energetske učinkovitost v energetsko intenzivnih industrijskih panogah. Večina držav članic energetsko učinkovitost industrije podpira tudi s finančnimi spodbudami in davčnimi ukrepi. Med instrumenti skupne politike za industrijo so tudi prostovoljni sporazumi. Tovrstne sporazume je z industrijskimi akterji sklenilo devet držav članic, in sicer Belgija, Danska, Finska, Irska, Luksemburg, Nizozemska, Portugalska, Švedska in Združeno kraljestvo. V industriji se prihranki energije dosežejo tudi s tržnimi instrumenti, na primer s sistemom belih certifikatov v Italiji in sistemom obveznega varčevanja z energijo na Danskem.

Izvajanje člena 8(4) direktive o energetske učinkovitosti, ki od velikih podjetij zahteva, da od leta 2015 izvajajo energetske preglede, lahko industriji pomaga pri opredeljevanju stroškovno učinkovitih ukrepov za energetske učinkovitost. Vendar pa približno polovica držav članic Komisije še ni uradno obvestila o nacionalni zakonodaji o prenosu te zahteve iz direktive o energetske učinkovitosti, zato je Komisija proti tem državam sprožila postopke za ugotavljanje kršitev.

Države članice bi morale svoje politike usmeriti tudi k malim in srednjim podjetjem, da bi se odpravile tržne ovire in da bi lahko ta podjetja izkoristila morebitne neizkoriščene možnosti za energetske učinkovitost.

4.2. Stanovanjski sektor

V stanovanjskem sektorju se je absolutna poraba končne energije med letoma 2005 in 2013 zmanjšala s 306 Mtoe na 296 Mtoe (–3 %), čeprav se je od leta 2012 do leta 2013 nekoliko

¹⁴ Energetska intenzivnost je opredeljena kot poraba primarne energije, deljena z BDP. Analiza dejavnikov za izboljšanje energetske intenzivnosti je na voljo v priložnostnem dokumentu Generalnega direktorata za gospodarske in finančne zadeve (ECFIN) *Member States' Energy Dependence: An Indicator-Based Assessment*, ECFIN Occasional Papers 196, junij 2014.

¹⁵ PwC/Fraunhofer ISI/TU Wien (leto 2014): *Study evaluating the current energy efficiency policy framework in the EU and providing orientation on policy options for realising the cost-effective energy efficiency/ saving potential until 2020 and beyond*, slika 18 (https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2014_report_2020-2030_eu_policy_framework.pdf).

povečala. K splošnemu zmanjšanju so večinoma prispevali ukrepi za povečanje energetske učinkovitosti, zlasti v zvezi s porabo energije za ogrevanje prostorov¹⁶.

Poraba energije na kvadratni meter se je med letoma 2005 in 2013 zmanjšala v vseh državah članicah, razen v Italiji, kjer se je povečala za 10 %, in Estoniji, kjer je ostala nespremenjena¹⁷. Manjšo porabo energije na kvadratni meter bi bilo mogoče pojasniti s strožjimi zahtevami glede energetske učinkovitosti stavb, naprav in ogrevalnih tehnologij, kar je deloma posledica postopnega izvajanja direktive o energetske učinkovitosti stavb.

Države članice so nedavno pripravile prvo dolgoročno strategijo za prenovo svojega celotnega stavbnega fonda, kot je zahtevano v členu 4 direktive o energetske učinkovitosti¹⁸. Čeprav nekatere strategije niso vsebovale določenih informacij, na primer o nestanovanjskih stavbah, stroških naložb in virih financiranja, je pričakovati, da se bo kakovost dolgoročnih strategij za prenovo ob naslednji posodobitvi leta 2017 izboljšala.

Za izboljšanje kakovosti prenove je treba inštalaterje in obrtnike usposobiti ter izboljšati njihova znanja in spretnosti na področju novih in učinkovitejših tehnologij, ki bi lahko nadomestile sedanjo opremo in postopke pri gradnji in prenovi. Nacionalne načrte za kvalifikacije in usposabljanje, ki so bili razviti v okviru projekta EU Krepitev spretnosti (*BUILD-UP Skills*), je 21 držav članic začelo izvajati že v letih 2013 in 2014¹⁹. V nacionalnih akcijskih načrtih za energetske učinkovitost so bili opisani tudi drugi nacionalni ukrepi v zvezi z usposabljanjem, vendar so na tem področju potrebna dodatna ciljno usmerjena prizadevanja.

Energetske učinkovitosti v stanovanjskem sektorju je namenjena široka paleta ukrepov politik, kot so regulativni in finančni/davčni ukrepi, pa tudi ukrepi obveščanja in ozaveščanja, prostovoljni sporazumi, naložbe v infrastrukturo (uvredba pametnih števecov), tržni instrumenti in drugi. Regulativni ukrepi se večinoma nanašajo na izvajanje direktive o energetske učinkovitosti stavb, vključno z minimalnimi zahtevami glede učinkovitosti, izkaznicami za nove in obstoječe stavbe in pregledovanjem kotlov in klimatskih sistemov, ter direktive o okoljsko primerni zasnovi, vključno s standardi za energetske učinkovitost aparatov in opreme.

Finančni in davčni ukrepi, s katerimi se podpira izboljšanje energetske učinkovitosti, vključujejo nepovratna sredstva in subvencije. Nekaj držav članic (Francija, Grčija, Nemčija, Nizozemska in Portugalska) ponuja programe posojil. O davčni olajšavi za povečanje energetske učinkovitosti v gospodinjstvih poročajo z Danske, Finske, iz Francije, Grčije, Italije, Nemčije, z Nizozemske in Portugalske. Šest držav članic (Avstrija, Danska, Estonija, Nemčija, Nizozemska in Švedska) je uvedlo davke na energijo, ki so namenjeni spremembi vedenjskih vzorcev in spodbujanju naložb v energetske učinkovitost. Pametni števcji za gospodinjstva se uvajajo v Avstriji, na Cipru, Danskem, Finskem, v Franciji, Grčiji, na Irskem, v Latviji, na Malti in v Združenem kraljestvu.

Sistemi obveznosti energetske učinkovitosti so večinoma osredotočeni na stanovanjski sektor, da se doseže 1,5-odstotni letni prihranek končne energije, ki je zahtevan v členu 7 direktive o

¹⁶ Glej projekt Odyssee-Mure, na voljo na: <http://www.odyssee-mure.eu/publications/efficiency-by-sector/household/household-eu.pdf>.

¹⁷ Glej zbirko podatkov projekta Odyssee-Mure, na voljo na: <http://www.indicators.odyssee-mure.eu/online-indicators.html>. Povečanje v Italiji je posledica revizije porabe biomase v zadnjih letih v skladu s poročilom projekta Odyssee-Mure (leto 2015) o trendih in politikah na področju energetske učinkovitosti stavb: *Energy Efficiency Trends and Policies in Buildings*.

¹⁸ Dolgoročne strategije držav članic za prenovo so objavljene na spletišču: <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency-directive/buildings-under-eed>.

¹⁹ Glej spletišče www.buildupskills.eu.

energetski učinkovitosti. Sistem obveznosti energetske učinkovitosti je skupno sprejelo ali ga namerava sprejeti 16 držav. Večina držav članic (razen Danske, Portugalske in Švedske) se je odločila uporabiti dovoljene izjeme, da bi dosegle največje dovoljeno zmanjšanje v višini 25 %²⁰. To zmanjšuje prihranek energije, ki bo dosežen do leta 2020. Komisija tudi priznava, da je izvajanje tega člena v nekaterih državah slabo, saj veliko držav članic uporablja stare ukrepe, priglase ukrepe izvaja z zamudo, precenjuje pričakovane prihranke ali ne upošteva pravilno učinkov podvajanja različnih politik. Zato bo Komisija nadaljnje izvajanje tega člena skrbno spremljala.

Države članice morajo porabnike bolje obveščati o možnostih za povečanje energetske učinkovitosti in dodatno izboljšati pogoje za naložbe zasebnih porabnikov, da se pospeši trenutno zelo nizka stopnja prenove obstoječega stavbnega fonda v Evropi. V tem sektorju so potrebni ciljno usmerjeni ukrepi, saj se gospodinjstva slabše odzivajo na vse višje cene energije kot pa, na primer, energetska intenzivna industrija. Poleg tega so potrebni bolj usmerjeni ukrepi za ranljive odjemalce, s katerimi bi se učinkovito obravnavalo pomanjkanje goriva in izboljšal življenjski standard, koristni pa bi bili tudi ukrepi, kot so brezobrestna posojila in ukrepi za odpravo dilem med najemnikom in najemodajalcem.

4.3. Storitveni sektor

V storitvenem sektorju se je absolutna poraba končne energije med letoma 2005 in 2013 povečala s 144 Mtoe na 153 Mtoe (6 %). Vendar pa je poraba energije v tem obdobju naraščala počasneje kot dodana vrednost (11 %). Energetska intenzivnost storitvenega sektorja v EU (usklajena z dnevnimi stopinjami ogrevanja) se je med letoma 2005 in 2013 na splošno zmanjšala za 4 %, zlasti v Avstriji (20 %) ter na Madžarskem (26 %), Irskem (37 %) in Portugalskem (21 %), kar je zelo pozitiven trend. V Bolgariji, na Finskem, v Grčiji, na Hrvaškem, v Italiji, Luksemburgu in Španiji pa se je leta 2013 energetska intenzivnost v primerjavi z ravnmi iz leta 2005 povečala.

Večina regulativnih ukrepov, ki se uporabljajo v stanovanjskem sektorju, se uporablja tudi v storitvenem sektorju.

Ker je pričakovati rast storitvenega sektorja, bodo morale države članice izzive, povezane z njim, reševati s primernimi ukrepi, da se bo nadaljeval pozitiven trend zmanjšanja njegove energetske intenzivnosti po EU.

4.4. Javni sektor

Člen 5(1) direktive o energetske učinkovitosti določa, da morajo države članice vsako leto prenoviti 3 % skupne tlorisne površine stavb v lasti in rabi osrednje vlade, ki se ogrevajo in ohlajajo, ali doseči enakovreden prihranek. Zahteve iz člena 5 bo 18 držav članic izvajalo z alternativnimi ukrepi (kot so ukrepi, ki uporabnike spodbujajo k spremembi vedenja); druge so se odločile za privzeti pristop prenove 3 % skupne tlorisne površine. Države članice morajo v letnih poročilih poročati o skupni tlorisni površini stavb, ki niso izpolnjevale zahtev iz člena 5(1) direktive o energetske učinkovitosti ter o obnovljeni tlorisni površini ali doseženem prihranku energije v preteklem letu, v skladu s členom 5(1) in (6) direktive o energetske učinkovitosti. Večina držav članic je v letnih poročilih za leto 2015 zagotovila nekaj informacij o tem; Grčija, Francija, Madžarska, Nizozemska in Slovenija o tem niso zagotovile

²⁰ Direktiva o energetske učinkovitosti v skladu s svojim členom 7(2) dopušča nekatere izjeme za zmanjšanje zahtevanega 1,5-odstotnega letnega prihranka končne energije, izključitev energije, ki se uporablja v industrijskih dejavnostih, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES, iz izračuna izhodišča ter upoštevanje prihranka iz predhodnih ukrepov ali prihranka, doseženega v sektorjih pretvorbe, distribucije in prenosa energije.

informacij²¹. Podatki o skupni tlorisni površini stavb, ki niso izpolnjevale zahtev glede energetske učinkovitosti iz člena 5, so bili zagotovljeni v večini primerov, podatkov o prihrankih, doseženih s prenovami stavb (ali alternativnimi ukrepi) v zvezi s stavbami v lasti osrednje vlade, ki so obvezni od 1. januarja 2014, pa v večini letnih poročil ni bilo ali so bili nejasni. Zato še ni mogoče oceniti, ali so države članice leta 2014 izpolnile svoje obveznosti iz člena 5 direktive o energetske učinkovitosti, vendar pa bo Komisija pravilno izvajanje skrbno spremljala.

V skladu s členom 6 direktive o energetske učinkovitosti morajo države članice zagotoviti, da osrednje vlade kupujejo le izdelke, storitve in stavbe z visoko energijsko učinkovitostjo. Ukrepe, ki so potrebni v ta namen, so predstavile vse države članice, Belgija, Italija in Španija pa v nacionalnem akcijskem načrtu za energijsko učinkovitost niso navedle ukrepov za spodbujanje drugih javnih organov, naj sledijo zgledu osrednje vlade. Komisija je začela izvajati študijo za oceno učinkovitosti te določbe. Iz vmesnih rezultatov je razvidno, da vsi nabavni agenti zahtev glede energetske učinkovitosti pri javnem naročanju ne razumejo v celoti in da prenos zahtev iz člena 6 direktive o energetske učinkovitosti v nekaterih državah še ni končan. Druge ovire po mnenju držav članic so: pomanjkanje znanja in spretnosti ter praktičnih izkušenj organov v zvezi z energijsko učinkovitimi javnimi naročili, neobstoj jasnih navodil in pomanjkanje praktičnih orodij ter nejasna merila za ocenjevanje javnih naročil. Komisija bo zato preučila načine, kako bolje pomagati državam članicam pri izvajanju te določbe.

4.5. Prometni sektor

V EU-28 se je poraba končne energije v prometu²² med letoma 2005 in 2013 zmanjšala s 370 Mtoe na 349 Mtoe (–6 %). To kaže na 4-odstotno povečanje v obdobju 2005–2007, čemur je sledilo hitro zmanjšanje (–9 % v obdobju 2007–2013).

Ocenjuje se, da je približno 40 % zmanjšanja v obdobju 2007–2013 posledica gospodarske krize ter z njo povezanih stabilizacije potniškega prometa in upada tovarnega prometa. Preostalih 60 % večinoma izhaja iz izboljšanja energetske učinkovitosti osebnih avtomobilov, ki jo narekujejo strožji standardi za emisije CO₂ in ciljno usmerjene prometne politike v državah članicah (ki so bile v nekaterih primerih priglašene kot prometni ukrepi za zmanjšanje porabe končne energije v skladu s členom 7 direktive o energetske učinkovitosti)²³.

Največja zmanjšanja porabe končne energije v prometnem sektorju za obdobje 2005–2013 so bila zabeležena v Grčiji, na Irskem in v Španiji. Poraba se je nekoliko povečala na Hrvaškem, Finskem in v Nemčiji, precejšnje povečanje pa je bilo zabeleženo v Litvi, na Malti, Poljskem, v Romuniji, na Slovaškem in v Sloveniji²⁴.

²¹ Glej <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-directive/national-energy-efficiency-action-plans>.

²² Brez cevovodnega transporta.

²³ Projekt Odyssee-Mure (leto 2015): *Trends and policies for energy savings and emissions in transport* (na voljo na spletni strani: <http://www.odyssee-mure.eu/publications/br/energy-efficiency-in-transport.html>).

²⁴ Večji del povečanja je izhajal iz cestnega prometa. Pri primerjavi držav članic je potrebna previdnost, ker poraba končne energije temelji na prodanih gorivih in ne na gorivih, ki so bila na ozemlju države uporabljena. Zato je treba poleg energetske učinkovitosti upoštevati še druge dejavnike, npr. v kolikšni meri je določena država članica „tranzitna država“ za cestni promet ali letalsko vozlišče. Na tej stopnji niso na voljo uradni statistični podatki (npr. o razdelitvi končne energije na potniški in tovarni promet), da bi zagotovili tehtne kazalnike energetske intenzivnosti, vendar bo razpoložljivost podatkov v prihodnje podrobneje proučena.

Leta 2013 se je v polovici držav članic povečal delež kolektivnega prevoza potnikov, in sicer v Avstriji, Belgiji, na Hrvaškem, Češkem in Finskem, v Grčiji, na Madžarskem, v Luksemburgu, na Nizozemskem, v Združenem kraljestvu, na Portugalskem, v Sloveniji, Španiji ter na Švedskem. V ostalih državah članicah se je povečal delež osebnih avtomobilov²⁵. Kar zadeva tovorni promet, se je leta 2013 v Avstriji, Belgiji, na Danskem, Finskem, v Nemčiji, Italiji, na Nizozemskem, Portugalskem, v Romuniji, na Švedskem in v Združenem kraljestvu delež tovornega prometa po železnici in celinskih plovni potih v primerjavi z ravnmi iz leta 2005 povečal.

Države članice učinkovitost zasebnega in javnega prevoza podpirajo z izboljševanjem učinkovitosti vozil in manjšimi emisijami CO₂, ki ustrezajo standardom EU za emisije CO₂, prehodom na okolju prijaznejša prevozna sredstva (npr. železnico ali druga javna prevozna sredstva) ter obveščanjem porabnikov in spreminjanjem njihovega vedenja.

Kar zadeva javni prevoz, so Bolgarija, Češka, Danska, Francija, Italija, Latvija, Portugalska, Švedska in Združeno kraljestvo v nacionalnih akcijskih načrtih za energetske učinkovitost poročali o ukrepih za železniški prevoz. Na Danskem so bile določene zahteve glede energetske učinkovitosti za taksije. Bolgarija, Češka, Danska, Grčija in Italija so poročale o razširitvi prevoza s podzemno železnico. Belgija, Irska in Portugalska so navedle pospeševanje prehoda na druge oblike prevoza ter spodbujanje uporabe javnega prevoza ali kolesarjenja in hoje. Ukrepi za zasebni prevoz vključujejo izboljšanje učinkovitosti parka osebnih avtomobilov, ukrepe v podporo uporabi avtomobilov na električni ali vodikov pogon ali avtomobilov z učinkovitejšo porabo goriva, razvoj kolesarskih stez itd. Finančne spodbude za nakup energetske učinkovitih vozil se zagotavljajo na Hrvaškem, v Luksemburgu, Španiji (za električne avtomobile) in na Nizozemskem, Danska pa zagotavlja davčne spodbude za lastnike avtomobilov na električni ali vodikov pogon in lastnike vozil z manjšo porabo goriva. Finska, Nizozemska (usposabljanje voznikov) in Združeno kraljestvo navajajo tudi ukrepe za spreminjanje vedenjskih vzorcev. V Franciji načrtujejo tudi preusmeritev tovornega prometa k okolju prijaznejšim načinom prevoza, kot so železnica, pomorski prevoz in prevoz po celinskih plovni potih.

4.6. Sektor proizvodnje energije

Poraba primarne energije se je v zadnjih letih zmanjšala zaradi zmanjšanja porabe končne energije, izvajanja sistema EU za trgovanje z emisijami in strukturnih sprememb v sektorju proizvodnje električne energije. V zadnjih letih so se izvajale zlasti strukturne spremembe, povezane s prehodom proizvodnje električne energije s termoelektrarn na bolj obnovljive vire energije.

Učinkovitost sektorja proizvodnje energije je ključna za doseganje ciljev glede povečanja energetske učinkovitosti za leto 2020. Energetska učinkovitost v sektorju proizvodnje energije močno prispeva k zanesljivi oskrbi in razogljičenju. Energetske učinkovitost v tem sektorju je mogoče povečati s sistemom EU za trgovanje z emisijami, pa tudi s ciljno usmerjenimi politikami za energetske učinkovitost, na primer s povečanjem deleža toplote in električne energije, proizvedenih v kogeneracijskih elektrarnah (elektrarnah toplarnah) z visokim izkoristkom, daljinskim ogrevanjem in hlajenjem ter obnovljivo energijo.

Države članice so v zadnjih letih povečale svoja prizadevanja na področju obnovljive energije. Leta 2013 je skupni delež obnovljive energije v EU dosegel 15 %, leta 2014 pa naj

²⁵ Za Ciper in Malto podatki niso bili na voljo.

bi po ocenah znašal 15,3 %, kar je prispevalo k zmanjšanju porabe primarne energije, saj ima večina virov obnovljive energije 100-odstotni izkoristek pretvorbe²⁶.

Člen 24(6) direktive o energetske učinkovitosti določa, da morajo države članice zagotoviti informacije o proizvodnji toplote in električne energije v termoelektrarnah, zlasti pa iz elektrarn toplarn. Količina toplote, proizvedene v elektrarnah toplarnah, se je v EU-28 med letoma 2005 in 2013 zmanjšala za 9 %, in sicer s 46 Mtoe na 42 Mtoe. Glede na povečanje učinkovitosti in prispevek k industrijski produktivnosti so potrebna dodatna prizadevanja držav članic za povečanje zlasti deleža elektrarn toplarn z velikim izkoristkom.

Člen 14 direktive o energetske učinkovitosti določa okvir za spodbujanje naložb v učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje. Pozitiven trend je mogoče opaziti v devetih državah članicah, kjer se je učinkovitost pretvorbe v obratih za daljinsko ogrevanje med letoma 2005 in 2013 v povprečju povečala. Vendar pa je v preostalih 12 državah članicah z daljinskim ogrevanjem mogoče opaziti trend zmanjševanja²⁷. Za popoln izkoristek potenciala energetske učinkovitosti v sektorju proizvodnje energije sta torej bistvenega pomena popolno izvajanje člena 14 in celovita ocena, ki jo morajo izvesti države članice do konca leta 2015 (pri čemer analizirajo svoje možnosti za uporabo kogeneracije z visokim izkoristkom ter učinkovitega daljinskega ogrevanja in hlajenja).

²⁶ Glej poročilo o napredku na področju energije iz obnovljivih virov COM(2015) 293 final.

²⁷ Za Ciper, Grčijo, Irsko, Italijo, Malto, Portugalsko in Španijo podatki niso na voljo.

- Nekaterе države članice so ambiciozne nacionalne cilje za povečanje energetske učinkovitosti vključile v celovite dolgoročne strategije, kot sta *nemški nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost (NAPE)* ali nedavno sprejeti zakonski osnutek o *energetskem prehodu* v Franciji.
- *Nacionalni sklad za varstvo okolja*, ki je bil ustanovljen na Poljskem, uspešno podpira številne projekte energetske učinkovitosti v različnih sektorjih ter vključuje vidike usposabljanja in udeležbo lokalnih in regionalnih organov, s čimer ustvarja široko podporo za energetske učinkovitost na vseh ravneh.
- V Romuniji so v zadnjih letih izvajali *Program za izboljšanje energetske učinkovitosti v gospodinjstvih in skupnostih z nizkimi prihodki*, da bi učinkovito obravnavali pomanjkanje goriva. Tako so približno 160 000 ljudem v Romuniji pomagali do stanovanja v energetske učinkovitejših stanovanjskih blokih z nižjimi stroški ogrevanja. Na Irskem so uvedli podoben program, imenovan *Better Energy Warmer Homes (Boljša energija, toplejši domovi)*.
- Številne države članice so oblikovale uspešne strategije za zmanjšanje zlasti porabe primarne energije: na Malti izboljšujejo obrate za proizvodnjo energije in vlagajo v nove učinkovite zmogljivosti za proizvodnjo energije, britanska vlada s strategijo za ogrevanje podpira uvedbo novega daljinskega ogrevanja v mestih, kjer tega trenutno nimajo, v Italiji, Belgiji in Nemčiji pa so razvili obsežne sisteme podpore za elektrarne toplarne z visokim izkoristkom.
- V Belgiji, na Danskem, Finskem, Irskem, v Luksemburgu, na Nizozemskem, Portugalskem, Švedskem in v Združenem kraljestvu so že vzpostavili prostovoljne sporazume o energetske učinkovitosti, da bi zmanjšali porabo energije in povečali konkurenčnost industrije. V Avstriji so ustvarili uspešen projekt *Grozd okolju prijazne gradnje* za povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in inovativnosti podjetij v stavbnem sektorju v Spodnji Avstriji. Na Švedskem, na primer, so lahko podjetja pet let oproščena davka na električno energijo, če sodelujejo v prostovoljnem sistemu, v okviru katerega morajo izvesti energetske pregled, uvesti sistem upravljanja z energijo in izvajati ukrepe, opredeljene v pregledu, z odplačilno dobo, krajšo od treh let.
- Bolgarija, Češka, Danska, Francija, Italija, Latvija, Portugalska, Švedska in Združeno kraljestvo so že poročali o ukrepih, na primer, za železniški prevoz, kot so izboljšanje železniške infrastrukture, elektrifikacija železnic in povečanje uporabe potniških železniških sistemov.

4.7. Stanje prenosa direktive o energetske učinkovitosti

Pravni prenos direktive o energetske učinkovitosti v številnih državah članicah še vedno ni končan, kar v nekaterih preprečuje doseganje okvirnih nacionalnih ciljev za leto 2020, ovira pravilen razvoj trgov energetske učinkovitosti ter porabnikom in udeležencem na trgu onemogoča, da bi izkoristili vse koristi energetske učinkovitosti. Popolno in pravilno izvajanje veljavnega zakonodajnega okvira za energetske učinkovitost je ključnega pomena za doseganje energetskih in podnebnih ciljev EU-28 za leto 2020. Komisija je v ta namen sprožila postopke za ugotavljanje kršitev, da bi zagotovila popoln in pravilen prenos. V zvezi s tem so potrebna močnejša prizadevanja.

Komisija je doslej državam članicam poslala 27 uradnih opominov in 20 obrazloženih mnenj, ker je niso uradno obvestile o celotni nacionalni zakonodaji, ki je potrebna za prenos posameznih zahtev direktive o energetske učinkovitosti. Poleg tega je z vsemi 28 državami članicami vzpostavila dvostranske stike, pri čemer je zahtevala obsežne informacije o izvajanju člena 7 direktive o energetske učinkovitosti.

4.8. Financiranje

Trg energetske učinkovitosti ima velik naložbeni potencial, vendar je še vedno majhen, razdrobljen in (domnevno) tvegan ter (zlasti kar zadeva temeljite prenove stavb ali naložbe v

učinkovitost z več kot triletno vračilno dobo) se zanaša predvsem na neposredne ali posredne subvencije.

Evropski strukturni in investicijski skladi (skladi ESI) so največji vir financiranja EU na tem področju. EU je v zadnjem večletnem finančnem okviru (2007–2013) prednostni temi „*Učinkovita raba in sproizvodnja energije, gospodarjenje z njo*“ dodelila približno 6,1 milijarde EUR (2 % celotnega Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR)/Kohezijskega sklada). Več kot polovica teh finančnih sredstev EU (3,4 milijarde EUR) je bila namenjena energetske učinkovitosti javnih in stanovanjskih stavb. V obdobju 2007–2013 je bilo 90 % podpore iz skladov ESI za energetske učinkovitost zagotovljene v obliki nepovratnih sredstev, pri čemer so posojila predstavljala le 8 % podpore EU.

Tudi v finančnem obdobju 2014–2020 je energetske učinkovitosti namenjen velik delež razpoložljivih finančnih sredstev. Po ocenah se bodo za podporo energetske učinkovitosti javnih in stanovanjskih stavb porabile 13,3 milijarde EUR od 45 milijard EUR, s čimer se bo pomagalo skoraj milijonu gospodinjstev. Poleg tega bodo 3,4 milijarde EUR dodeljene podpori energetske učinkovitosti v podjetjih s poudarkom na malih in srednjih podjetjih, zaradi česar se bo izboljšala energetska učinkovitost v več kot 50 000 podjetjih. Vendar pa bodo za porabo teh sredstev potrebni visokokakovostni projekti in mobilizacija zasebnih finančnih sredstev, da se zadosti potrebam po naložbah v energetske učinkovitost (več kot 100 milijard EUR letno²⁸). Zato za sklade ESI veljajo nova pravila: nepovratna sredstva bi bilo treba uporabiti le za financiranje vrzeli v financiranju, tj. stroškov naložb v projekt, ki jih ni mogoče v razumnem času pokriti s pričakovanimi prihranki energije, ali za obravnavanje socialnih problemov, npr. pomanjkanja energije. Za zmanjšanje stroškov financiranja projektov, ki jim malo manjka, da bi bili donosni, bi bilo treba uporabiti finančne instrumente in ne nepovratna sredstva. Javna in zasebna sredstva se morajo dopolnjevati, da se pritegne zasebni kapital ter zagotovijo številnejše in večje naložbe v energetske učinkovitost²⁹. V obdobju 2014–2020 si EU prizadeva podvojiti uporabo finančnih instrumentov v obliki posojil, jamstev ali lastniškega kapitala. Pričakuje se, da bo ta sprememba spodbudila zasebno financiranje in pomagala majhnim projektom, ki na področju energetske učinkovitosti prevladujejo.

Obenem se z oblikovanjem Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSD) leta 2015 zagotavljajo dodatna sredstva za države članice in nosilce projektov, da nadgradijo in izpopolnijo sisteme za energetske učinkovitost (vključno s tistimi, ki se sofinancirajo iz skladov ESI), zlasti z združevanjem projektov v večje naložbene operacije.

Splošni tržni okvir za potrošniška posojila in hipoteke se je izboljšal, vendar pa so ključna vprašanja v zvezi s financiranjem energetske učinkovitosti še vedno nerešena. V EU na naložbe vplivajo makroekonomske razmere in politika nizkih obrestnih mer Evropske centralne banke (ECB). Ker večina evropskih bank ne ponuja posebnih produktov za naložbe v energetske učinkovitost, je mogoče predpostavljati, da obrestne mere posojil, s katerimi se financirajo tudi ukrepi energetske učinkovitosti, sledijo trendu zniževanja bančnih obrestnih mer, za katerega si prizadeva ECB. Iz zadnjih statističnih podatkov ECB je na primer razvidno, da so avgusta 2015 obrestne mere za potrošniška posojila za gospodinjstva (z zavarovanjem in/ali poroštvom) znašale od 3,30 % do 4,53 % (odvisno od tega, ali je šlo za fiksno ali spremenljivo obrestno mero). Te obrestne mere so se lani znižale za približno 22 %.

²⁸ Glej www.eefig.eu.

²⁹ Nepovratna sredstva bi bilo treba uporabljati le, če komercialno financiranje ne bi bilo mogoče (skupine z nizkimi prihodki, socialna stanovanja, pomanjkanje energije). Nepovratna sredstva bi bilo treba kombinirati s komercialnim financiranjem, da bi bili končni finančni produkti privlačni za trg.

Na trgu primanjkuje zaupanja v večje naložbe v energetske učinkovitost kot poseben „naložbeni razred“. Tovrstne naložbe in njihovo financiranje morajo biti osnovani na širših temeljih, ki vključujejo „sproščen“ denarni tok deležnikov (zaradi nižjih stroškov energije) in povečano vrednost premoženja (zaradi večje energetske učinkovitosti), podpirati pa jih mora predvidljiv dolgoročni okvir za naložbe.

4.9. Prihranek končne energije v letu 2016, ki ga zahteva Direktiva 2006/32/ES o energetskih storitvah

Direktiva 2006/32/ES določa, da morajo države članice določiti in si prizadevati doseči nacionalni okvirni cilj varčevanja z energijo, in sicer najmanj 9-odstotni prihranek končne energije v letu 2016. Večina določb iz te direktive je bila nadomeščena z natančnejšimi določbami iz direktive o energetske učinkovitosti. Vendar pa zahteve v zvezi s ciljem 9-odstotnega prihranka ne bodo razveljavljene do leta 2017. Tako so morale države članice v svojih nacionalnih akcijskih načrtih za energetske učinkovitost za leto 2014 zagotoviti informacije o cilju varčevanja za leto 2016. Po navedbah 19 držav članic bi morali biti zahtevani prihranki doseženi do leta 2016, za 7 držav članic pa iz nacionalnih akcijskih načrtov za energetske učinkovitost ni razvidno, ali bodo cilj glede varčevanja dosegle ali ne³⁰.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

Iz poročila je razvidno, da so države članice poleg vrste ukrepov politik EU (npr. okoljsko primerna zasnova, označevanje, sistem EU za trgovanje z emisijami, standardi za avtomobile) uvedle tudi ukrepe za povečanje energetske učinkovitosti v industrijskem, stanovanjskem, storitvenem in prometnem sektorju ter sektorju proizvodnje energije. Na podlagi nacionalnih akcijskih načrtov za energetske učinkovitost je mogoče opaziti, da je večina držav članic povečala prizadevanja in bodisi okrepila sedanje ukrepe na področju energetske učinkovitosti bodisi uvedla nove.

Glede na to, da mora EU-28 porabo primarne energije letno povprečno zmanjšati za 11,9 Mtoe (2,7 Mtoe izraženo v porabi končne energije) v primerjavi z ravno leta 2013, da bi dosegla cilje za leto 2020, je mogoče ugotoviti, da so kljub dosežkom v prejšnjih letih potrebna dodatna prizadevanja, zlasti v stavbnem in prometnem sektorju ter sektorju proizvodnje energije. Iz kazalnikov uspešnosti za obdobje 2005–2013, ki so bili v tem poročilu uporabljeni za analizo napredka na področju energetske učinkovitosti, so razvidne velike razlike med državami članicami, vendar pa se je večina teh kazalnikov na evropski ravni izboljšala. Glavni izjemi sta povečanje porabe končne energije od leta 2012 do leta 2013 ter zmanjšanje količine toplote, proizvedene v elektrarnah toplarnah, med letoma 2005 in 2013.

Čeprav so nekatere države članice nedavno povečale okvirne cilje za povečanje energetske učinkovitosti, izražene v **porabi primarne energije** (v skupnem seštevku na 17,6 %), EU-28 kot celota ne dosega potrebnih 20 %. Da bi države članice nadoknadile primanjkljaj pri doseganju cilja za leto 2020, izraženega v porabi primarne energije, morajo pospešiti prizadevanja, da bi dosegle nacionalne cilje za povečanje energetske učinkovitosti za leto 2020 ali jih presegle. Treba je omeniti, da so si nekatere države članice – Avstrija, Belgija, Francija, Malta, Nemčija, Nizozemska, Švedska in Združeno kraljestvo – že postavile posebej ambiciozne cilje. Finska, Grčija, Hrvaška in Romunija, ki so si za leto 2020 zastavile manj ambiciozne cilje glede na pričakovano rast BDP v obdobju 2014–2020, bi lahko imele

³⁰ Madžarska in Romunija sta dokončni nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost priglasili šele leta 2015. Zato podrobna analiza še ni bila izvedena.

koristi od ponovne ocene tega, kako bi lahko s povečano stopnjo energetske učinkovitosti izboljšale zanesljivost oskrbe, konkurenčnost in trajnost.

Številne države članice so oblikovale uspešne strategije za zmanjšanje porabe primarne energije. Vendar pa bodo morale Belgija, Estonija, Francija, Nemčija, Nizozemska, Poljska in Švedska v obdobju 2014–2020 porabo primarne energije zmanjšati bolj, kot so jo v obdobju 2005–2013, da bi dosegle okvirne cilje glede porabe primarne energije do leta 2020.

Kar zadeva **porabo končne energije**, je iz analize v tem poročilu v večini držav članic razviden trend zmanjševanja od leta 2005 dalje. K temu trendu je seveda poleg politik energetske učinkovitosti prispevala tudi gospodarska kriza. Avstrija, Belgija, Estonija, Francija, Litva, Malta, Nemčija in Slovaška so si glede porabe končne energije v letu 2020 zastavile cilje, za uresničitev katerih morajo v obdobju 2014–2020 doseči večje stopnje zmanjšanja porabe končne energije, kot so jih dosegle v obdobju 2005–2013. Te države bodo odvisne od prizadevnega izvajanja sistemov obveznosti ali alternativnih ukrepov iz člena 7 direktive o energetske učinkovitosti, ki porabnikom omogočajo kratkoročni in dolgoročni prihranek končne energije in finančnih sredstev.

Glede sektorjev na ravni držav članic je splošni pozitivni trend energetske intenzivnosti končne porabe v **industriji** v večini držav članic spodbuden. Vendar pa je, kar zadeva energetske intenzivnosti, med državami članicami z največjo in najnižjo energetske intenzivnostjo sedemkratna razlika. Ciper, Irska, Grčija, Madžarska in Latvija bi lahko uporabili pozitivne zgled iz drugih držav članic, da se njihova energetska intenzivnost končne porabe v industriji ne bi več večala, ampak manjšala.

V **stanovanjskem sektorju** je večina držav članic v zadnjih letih zmanjšala povpraševanje po energiji z izvajanjem ciljno usmerjenih ukrepov energetske učinkovitosti za ta sektor. Tako lahko gospodinjstva dosežejo enako raven udobja za manj denarja. V Belgiji, Estoniji, Italiji, Latviji, na Malti, Poljskem, v Romuniji in Sloveniji, kjer se je poraba energije na prebivalca v zadnjih letih v povprečju povečevala, bi se morale politike bolj osredotočiti na zmanjšanje porabe energije v stanovanjskem sektorju, od česar bi lahko imeli koristi porabniki. Da bi države članice porabnikom omogočile, da zmanjšajo porabo energije, bi jih morale na splošno bolj obveščati o možnostih za povečanje energetske učinkovitosti in dodatno izboljšati pogoje za njihove naložbe, da se pospeši trenutno zelo nizka stopnja prenove obstoječega stavbnega fonda v Evropi. Poleg tega so potrebni bolj usmerjeni ukrepi, da bi se porabniki učinkoviteje spopadali s pomanjkanjem goriva.

Ker se pričakuje rast **storitvenega** sektorja, bi lahko ciljno usmerjeni ukrepi na področju energetske učinkovitosti delovali kot protiutež povečanju porabe končne energije v tem sektorju in pripomogli k nadaljevanju pozitivnega trenda zmanjševanja energetske intenzivnosti na ravni EU. Zlasti Ciper, Belgija, Finska, Francija, Grčija, Italija, Luksemburg in Španija bi lahko poskusili sprejeti ali okrepiti primerne ukrepe, da bi izravnali nedavno povečanje energetske intenzivnosti v storitvenem sektorju.

V **prometnem sektorju** je treba z nadaljnjimi prizadevanji spodbuditi prehod na večjo uporabo kolektivnega načina prevoza za potnike ter večji delež tovornega prometa po železnici in celinskih plovni poteh. Kljub nedavnemu napredku na področju energetske učinkovitosti in zmanjšanju povpraševanja po energiji v prometu, so zaradi splošnega visokega deleža porabe končne energije v tem sektorju na ravni EU-28 še vedno potrebni dodatni ukrepi za povečanje energetske učinkovitosti, da bi dosegli cilje za leto 2020. Zato Komisija državam članicam priporoča, naj prizadevno izvajajo prometne ukrepe, ki so opisani v nacionalnih akcijskih načrtih za energetske učinkovitost, in sprejmejo dodatne ukrepe za zmanjšanje porabe energije v prometnem sektorju. Države članice bi morale izboljšanje energetske učinkovitosti v prometu dodatno podpirati z ukrepi za spodbujanje alternativnih

goriv in vozil/plovil ter vzpostavitev s tem povezane infrastrukture (v skladu z zahtevami iz Direktive 2014/14/EU). Komisija je v časovnem načrtu za energetske unijo napovedala sporočilo o ukrepih, potrebnih za razogljčenje prometnega sektorja, s čimer se bodo dodatno dopolnila prizadevanja držav članic.

Države članice morajo na splošno okrepiti prizadevanja za povečanje energetske učinkovitosti, da dosežejo okvirne cilje do leta 2020 ali jih celo presežejo in s tem zagotovijo, da bo Evropska unija dosegla svoj cilj 20-odstotnega zmanjšanja do leta 2020. To poudarja potrebo po popolnem izvajanju evropskega zakonodajnega okvira za energetske učinkovitost. To omogoča razvoj trgov storitev za povečanje energetske učinkovitosti in odpravo sedanjih tržnih ovir za naložbe v energetske učinkovitost. Ključnega pomena pa sta tudi izvajanje zakonodajnega okvira za zmanjšanje toplogrednih plinov, na primer v sektorjih, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami, ali nedavno sprejeta rezerva za stabilnost trga za sektorje, ki so vključeni v sistem trgovanja z emisijami, saj sta ti dve področji politik medsebojno povezani in se medsebojno krepi.

Kar zadeva cilje za leto 2030, bo Komisija leta 2016 ocenila, kako bi bilo mogoče okvir za energetske učinkovitost dodatno izboljšati, pri čemer se bo opirala na že pregledani okvir za učinkovitost proizvoda ter upoštevala precejšen prispevek (i) direktive o energetske učinkovitosti stavb in (ii) direktive o energetske učinkovitosti (zlasti njenega člena 7). Namen tega pregleda je vsem deležnikom (nacionalnim vladam, regijam, lokalnim organom, družbam na področju energetske učinkovitosti, finančnim ustanovam, porabnikom itd.) dolgoročno olajšati izkoriščanje možnosti za stroškovno učinkovit prihranek energije glede na podnebne in energetske cilje EU za leti 2030 in 2050.

Komisija bo še naprej skrbno spremljala napredek držav članic pri doseganju okvirnih nacionalnih ciljev za povečanje energetske učinkovitosti za leto 2020 in izvajanje direktive o energetske učinkovitosti ter letno posodabljala svojo oceno kot del stanja energetske unije.

Komisija poziva Evropski parlament in Svet, naj izrazita svoje mnenje o tej oceni.

PRILOGA I

Preglednica 1: Okvirni nacionalni cilj povečanja energetske učinkovitosti za leto 2020

Država članica	Absolutna raven porabe energije leta 2020 [Mtoe], kot so jo priglasile države članice leta 2013, v nacionalnem akcijskem načrtu za energetske učinkovitost za leto 2014 ali v posebnem uradnem obvestilu Evropski komisiji leta 2015	
	Poraba PRIMARNE energije	Poraba KONČNE energije
Avstrija	31,5	25,1
Belgija	43,7	32,5
Bolgarija	16,9	8,6
Hrvaška	11,5	7,0
Ciper	2,2	1,8
Češka	39,6	25,3
Danska	17,8	14,8
Estonija	6,5	2,8
Finska	35,9	26,7
Francija	219,9	131,4
Nemčija	276,6	194,3
Grčija	24,7	18,4
Madžarska	24,1	14,4
Irski	13,9	11,7
Italija	158,0	124,0
Latvija	5,4	4,5
Litva	6,5	4,3
Luksemburg	4,5	4,2
Malta	0,7	0,5
Nizozemska	60,7	52,2
Poljska	96,4	71,6
Portugalska	22,5	17,4
Romunija	43,0	30,3
Slovaška	16,4	9,0
Slovenija	7,3	5,1
Španija	119,8	80,1
Švedska	43,4	30,3
Združeno kraljestvo	177,6	129,2
Seštevek okvirnih ciljev EU-28	1 526,9	1 077,5
Cilj EU-28 za leto 2020	1 483	1 086

Stanje: 7. 10. 2015

PRILOGA II

Preglednica 2: Pregled kazalnikov

	2020 Ambition level		Trend to reach the 2020 target		Short term trend		Intensity whole economy	Industry	Households		Service Sector	Transport			Generation		
Member State	Ambition level of 2020 PEC target compared to GDP estimations for 2014-2020	Ambition level of 2020 FEC target compared to GDP estimations for 2014-2020	PEC 2005-2013 trend compared to PEC 2005-2020 trend to reach the 2020 target	FEC 2005-2013 trend compared to FEC 2005-2020 trend to reach the 2020 target	Change of PEC 2013 compared to PEC 2012 in %	Change of FEC 2013 compared to FEC 2012 in %	2005-2013 average annual change of PEC energy intensity in %	2005-2013 average change of energy intensity in industry in %	2005-2013 average annual change of final energy consumption residential per capita in %	2005-2013 average annual change of energy consumption per m2 with climatic corrections in koe/m2 in % (Source: Odyssee)	2005-2013 average annual change of energy intensity in the service sector in %	2005-2013 average annual change of total FEC in the transport sector in %	Change of share of trains, motor coaches, buses and trolley buses for passenger transport in 2005 vs. 2013 in percentage points	Change of share of railway and inland waterways for freight transport in 2005 vs. 2013 in percentage points	2005-2013 average annual change of heat generation from CHP	Ratio transformation output tHPC/Fuel input for tHPC 2005 vs. 2013 change in percentage points	2005-2013 average annual change of transformation output of district heating plants in %
EU28	+	+	+	+	-1.1%	0.1%	-1.7%	-1.9%	-0.8%	-1.4%	-0.4%	-0.7%	0.0	1	-1.0%	0.10	0.7%
BE	+	+	-	-	2.6%	2.9%	-1.9%	-1.7%	-3.5%	-3.2%	1.2%	-0.2%	2.4	8	7.8%	2.74	38.3%
BG	+	+	+	+	-8.3%	-5.1%	-3.7%	-7.1%	2.7%	-1.7%	-0.9%	-0.2%	-10	-5	2.1%	2.07	-4.2%
CZ	+	+	+	+	-1.3%	0.8%	-2.4%	-5.4%	-0.2%	-1.5%	-1.2%	-0.1%	1.9	-5	-0.9%	-1.06	-4.2%
DK	+	+	+	+	0.7%	-1.2%	-1.0%	-1.7%	-1.0%	-2.4%	-0.7%	-1.2%	-0.9	5	-0.6%	3.19	6.8%
DE	+	+	-	-	1.9%	2.4%	-1.9%	-1.3%	-1.1%	0.0%	-0.6%	0.2%	0.1	2	-0.5%	1.32	1.4%
EE	+	+	-	-	8.4%	0.0%	0.8%	-3.0%	1.7%	0.1%	-0.4%	0.0%	-8.2	-21	2.4%	-5.69	-3.6%
IE	+	+	+	+	-0.5%	0.9%	-1.4%	0.9%	-2.9%	-4.1%	-4.6%	-2.1%	-1.1	-1	n.a.	4.21	n.a.
EL	-	-	+	+	-11.9%	-10.4%	-0.8%	3.6%	-2.9%	-4.1%	0.9%	-2.9%	-3	-1	-0.9%	0.29	n.a.
ES	+	+	+	+	-6.6%	-2.4%	-2.3%	-1.3%	-0.2%	-2.3%	0.1%	-2.7%	1.3	0	n.a.	-2.79	n.a.
FR	+	+	-	-	0.7%	3.2%	-1.3%	-0.8%	-1.0%	-1.9%	0.2%	-0.3%	0.5	0	-9.1%	-1.09	49.5%
HR	-	-	+	+	-3.9%	-1.6%	-1.3%	-1.8%	n.a.	-2.7%	-0.4%	0.8%	-1.6	0	-0.8%	2.50	-3.3%
IT	+	-	+	+	-3.0%	-2.8%	-1.2%	-2.9%	1.5%	1.3%	0.9%	-1.9%	1.4	3	1.5%	1.66	n.a.
CY	-	-	+	+	-12.7%	-8.4%	-2.1%	0.0%	-1.4%	-3.5%	1.1%	-1.4%	n.a.	n.a.	n.a.	4.59	n.a.
LV	-	+	+	+	-1.8%	-4.3%	-1.4%	2.6%	0.0%	-1.2%	-1.5%	0.3%	-3.8	-10	3.3%	-6.31	-8.2%
LT	+	+	+	-	-3.2%	-2.2%	-5.7%	-1.7%	2.1%	-0.9%	-1.7%	1.6%	-1.6	-10	-2.1%	41.53	-0.5%
LU	+	+	+	+	-2.7%	-1.2%	-2.7%	-2.4%	-4.0%	-7.7%	1.8%	-1.0%	2.6	-2	0.8%	3.55	11.8%
HU	+	+	+	+	-3.3%	1.3%	-2.3%	2.4%	-1.8%	-3.1%	-4.8%	-1.9%	-3.3	-6	-6.3%	-1.12	2.6%
MT	+	+	-	-	-13.8%	-0.2%	-3.6%	n.a.	12.3%	-3.4%	n.a.	5.9%	n.a.	n.a.	n.a.	10.92	n.a.
NL	+	+	-	+	-1.7%	0.0%	-1.1%	-1.3%	-1.0%	-1.9%	0.0%	-0.5%	1.1	8	-3.3%	-1.63	-1.0%
AT	+	+	+	-	-0.1%	1.6%	-1.6%	-0.3%	-0.8%	-1.0%	-2.6%	-0.4%	2.2	11	2.9%	6.12	8.3%
PL	+	+	-	+	0.4%	-1.7%	-3.0%	-6.0%	0.9%	-1.0%	-0.3%	3.4%	-10.3	-14	-1.6%	-0.81	-0.7%
PT	+	-	+	+	0.5%	-2.4%	-1.5%	-0.8%	-1.5%	-4.6%	-2.9%	-1.4%	0.2	1	8.8%	1.50	n.a.
RO	-	-	+	+	-8.2%	-4.6%	-4.4%	-7.3%	1.8%	-0.7%	-0.7%	2.9%	-6.8	10	-4.4%	-3.07	-6.5%
SL	+	+	+	+	-1.7%	-1.0%	-1.1%	-3.8%	0.4%	-1.3%	-0.1%	3.3%	-0.6	-3	0.3%	0.53	-3.4%
SK	+	+	+	-	2.9%	5.0%	-4.4%	-5.0%	-0.8%	-1.5%	-0.9%	2.5%	-8.5	-6	2.2%	-1.30	-8.3%
FI	-	-	+	+	-2.6%	-2.1%	-0.7%	0.0%	-0.3%	-0.1%	0.6%	0.6%	0	5	0.4%	-0.90	1.5%
SE	+	+	-	+	-1.9%	-2.4%	-2.0%	-1.4%	-1.3%	-1.4%	-1.3%	-0.4%	0.8	2	3.2%	1.29	-2.7%
UK	+	+	+	+	-1.0%	1.1%	-2.2%	-1.8%	-3.1%	-3.5%	-0.5%	-1.2%	2.4	2	n.a.	-0.78	1.1%

Vir: Eurostat, GD ECFIN, Odyssee-Mure